

bunschoten

*gemeentelijk geurbeleid
bedrijventerrein haarbrug-zuid*

rapportage

adviesbureau voor ruimtelijk beleid
ontwikkeling
en inrichting

bunschoten

gemeentelijk geurbeleid bedrijventerrein haarbrug-zuid

rapportage

opdrachtgever : gemeente Bunschoten
nummer : 113.13638.00
datum : 8 juli 2008

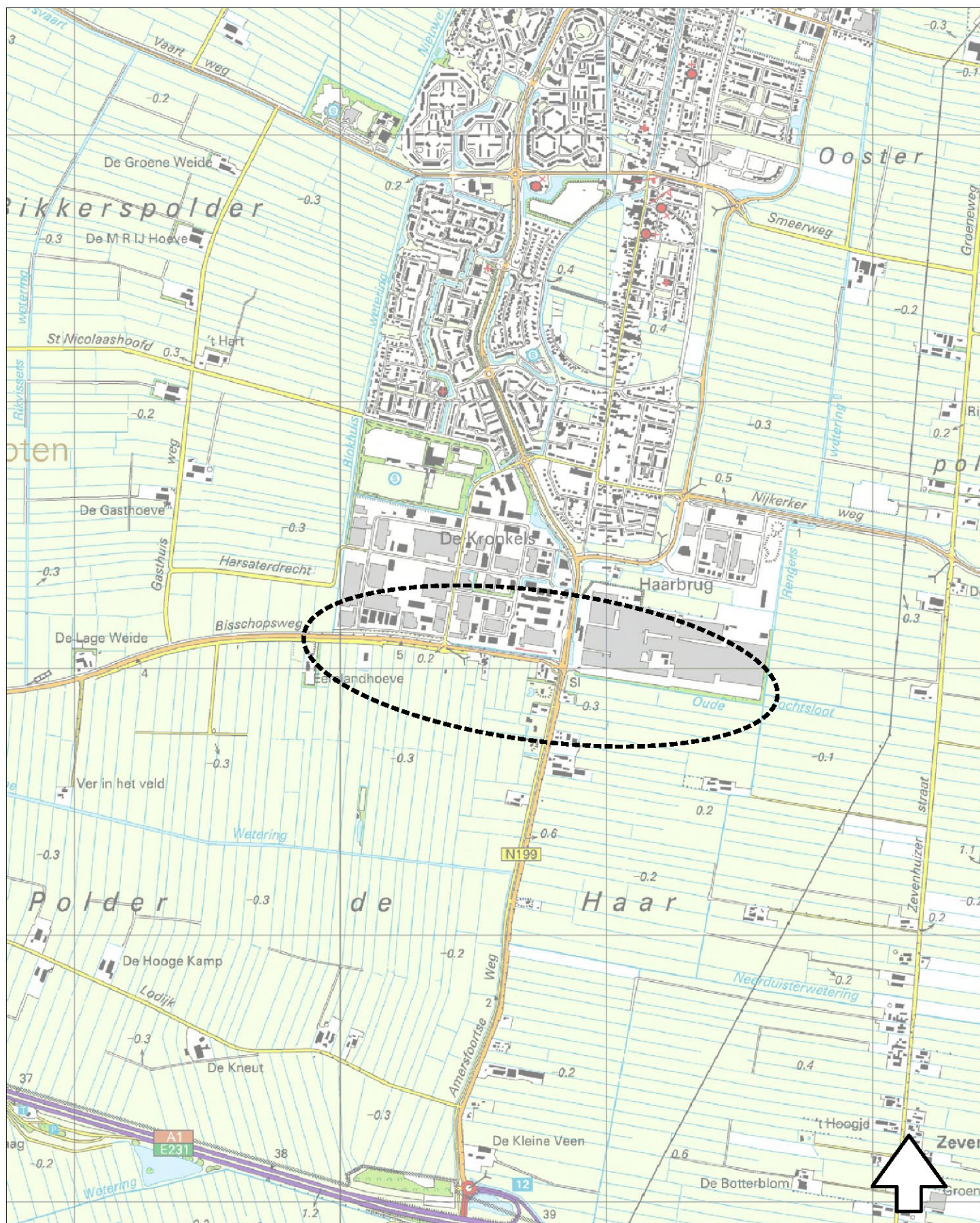
opdrachtleider : ir. R.J.H. van Herk
auteur(s) : P. Springvloed

Inhoud 1

1. Inleiding	blz. 3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Gemeentelijk geurbeleid	3
1.3. Leeswijzer	4
2. Overzicht beleidskader	5
2.1. Inleiding	5
2.2. Ruimtelijk beleidskader	5
2.3. Beleidskader geur	5
3. Gebiedsvisie	7
3.1. Inleiding	7
3.2. Gewenste ruimtelijke ontwikkeling	7
3.3. Onderzoek geur	7
3.4. Beoordeling gevolgen voor bedrijfsvoering	13
3.5. Beoordeling verblijfsklimaat	13
3.6. Afweging en conclusies	18

Bijlagen:

1. Ruimtelijk beleidskader.
2. Beleidskader geur.
3. Relatie tussen geurbelasting en geurhinder.

 Ligging locatie

figuur 1.1
Locatie bedrijventerrein Haarburg-Zuid

1. Inleiding

3

1.1. Aanleiding

Ontwikkeling bedrijventerrein Haarbrug-Zuid

Aan de zuidzijde van de kern Bunschoten is het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid geprojecteerd. De locatie dient enerzijds als uitbreidingslocatie voor autonome groei (10 ha) en anderzijds als verplaatsingslocatie voor bedrijven van het bestaande bedrijventerrein Zuidwenk (voorlopig 10 ha van in totaal 20 ha) ten behoeve van toekomstige woningbouw.

De locatiekeuze voor de uitbreiding is reeds gemaakt in het streekplan van de provincie Utrecht, dat ruimte biedt aan de ontwikkeling van circa 30 ha bedrijventerrein aan de zuidkant van Bunschoten. Vervolgens is nader onderzoek verricht naar de uitbreiding van de bedrijventerreinen aan de zuidzijde van Bunschoten in relatie tot het verplaatsen van de bestaande bedrijven op de Zuidwenk. Hieruit voortvloeiend heeft de raad een indicatieve begrenzing bepaald voor de 1^e fase van de uitbreiding met 15 ha aan de oostzijde van de Amersfoortseweg.

Geurhinder en veehouderijen

Voor de realisatie van het bedrijventerrein dient onderzoek uitgevoerd te worden naar de verschillende milieu- en ruimtelijke aspecten. Een van de aspecten die daarbij een rol speelt is de geurhinder van de veehouderij. Het voorliggend onderzoek gaat in op mogelijke geurhinder van veehouderijen ten opzichte van de nieuwe functies op het bedrijventerrein. Hierbij is uitgegaan van de huidige vergunde situatie van de veehouderijen. In dit onderzoek wordt niet ingegaan op technische mogelijkheden om de geuremissie vanuit veehouderijen te verminderen, aangezien dit de keuze is van de veehouder. De overheid kan niet eisen dat een veehouder vergaande technieken gebruikt dan in haar milieuvergunning is opgenomen. Uitzondering hierop is de landelijke wetgeving, Besluit Huisvesting, om emissie naar de toekomst toe te beperken. In het Besluit Huisvesting is bepaald dat dierenverblijven op den duur emissiearm moeten zijn uitgevoerd.

Met de inwerkingtreding van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) op 1 januari 2007, heeft de gemeente wel de mogelijkheid om binnen de wet aangegeven bandbreedtes specifiek geurbeleid op te stellen, afgestemd op het ruimtelijk gebruik van het buitengebied. Dit beleid resulteert in afwijkende grenswaarden voor de toegestane geurbelasting die worden vastgelegd in een gemeentelijke verordening.

Plangebied

Op figuur 1.1 zijn de ligging en begrenzing van het plangebied, Haarbrug-Zuid, weergegeven en de situering ten opzichte van de kern Bunschoten.

1.2. Gemeentelijk geurbeleid

Onderzoek bestemmingsplan

Ten behoeve van de planvorming voor de beoogde ontwikkeling, het bestemmingsplan, moet bepaald worden of sprake is van een goede ruimtelijke ordening en of het plan niet in strijd is met het recht. Ten behoeve van een zorgvuldige besluitvorming moet worden nagegaan of een partij onevenredig in haar belangen wordt geschaad; de rechtspositie van de betrokkenen moet worden gehandhaafd.

Er zijn in ieder geval twee relevante partijen: de veehouderij en de toekomstige ondernemer en zijn medewerkers. De veehouderij heeft twee belangen: voortzetting van de bestaande bedrijfsactiviteiten en indien hij concrete uitbreidingsplannen heeft (bijvoorbeeld een reeds vergunde uitbreiding), deze ook te realiseren. De toekomstige ondernemer en zijn medewerkers hebben belang bij een goed verblijfsklimaat.

Voor wat betreft geurhinder van veehouderijen betekent dit dat de volgende aspecten in ogenschouw moeten worden genomen:

1. is ter plaatse een goed verblijfsklimaat gegarandeerd? (belang geurgevoelig object);
2. wordt overigens niet iemand onevenredig in zijn belangen geschaad? (belangen veehouderij).

Nieuwe Wet geurhinder en veehouderij

Door de inwerkingtreding van de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) per 1 januari 2007, is er een wijziging gekomen in het beoordelingskader van het geurbeleid. Tot 1 januari 2007 golden stankcirkels, afgeleid van de afstandsgrafiek, op basis van de brochure Veehouderij en Hinderwet in combinatie met de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder.

De Wgv maakt geen gebruik meer van de afstandsgrafiek, in plaats daarvan wordt gebruikge maakt van een verspreidingsmodel, V-stacks. Uit nieuw onderzoek op basis van dit verspreidingsmodel blijkt dat de contouren op basis van de grenswaarden van de nieuwe wet over het te ontwikkelen bedrijventerrein komen te liggen. Het betreft de geurcontouren van een vleesvarkensbedrijf gelegen aan de Zevenhuizerstraat 287.

Gemeentelijk geurbeleid

De Wgv biedt de gemeente de mogelijkheid om via een gemeentelijke geurverordening, binnen een bepaalde bandbreedte, van de wettelijk normen af te wijken. Na gedegen onderzoek en een zorgvuldige afweging, kan de gemeente besluiten van deze mogelijkheid gebruik te maken.

Bij de start van dit onderzoek is geconstateerd dat de geurcontouren van het vleesvarkensbedrijf, gevestigd op de Zevenhuizerstraat 287, over het te ontwikkelen bedrijventerrein liggen. Voor de gemeente Bunschoten is dit aanleiding geweest om voorliggend onderzoek uit te voeren. In dit onderzoek is eerst een analyse uitgevoerd naar de verwachte geurbelasting op het gebied. Vervolgens zijn mogelijke alternatieven onderzocht en is er een afweging gemaakt tussen de verschillende alternatieven.

In deze rapportage wordt verslag gedaan van het verrichte onderzoek en de gemaakte afweging.

1.3. Leeswijzer

De rapportage is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt een beknopt overzicht gegeven van het geldende beleidskader. In hoofdstuk 3 wordt verslag gedaan van de gemeentelijke gebiedsvisie inclusief het verrichte onderzoek en de gemaakte afweging.

In aanvulling hierop is in de bijlagen nadere informatie over het relevante beleidskader weergegeven. Het verrichte geuronderzoek is weergegeven in het Geuronderzoek van het gewest Eemland.

2. Overzicht beleidskader

5

2.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van het relevante ruimtelijk beleidskader en van het beleidskader geur. In bijlage 1 en 2 zijn beide beleidskaders volledig beschreven.

2.2. Ruimtelijk beleidskader

Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland

Bunschoten-Spakenburg ligt centraal in het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland, dat vanwege de unieke landschappelijke openheid, de slagenverkaveling, het veenweidekarakter en de rijke weidevogelstand de status van nationaal landschap heeft verworven.

Streekplan Utrecht

Qua ruimtelijk beleid wordt het Streekplan van de provincie Utrecht (vastgesteld op 13-12-2004) als uitgangspunt gehanteerd. Het streekplan faciliteert de uitbreiding van bedrijventerrein Haarbrug:

Plannen op gewestelijk/intergemeentelijk niveau

In de gewestelijke visie (Lörzingrapport), is een uitbreiding van de bedrijventerreinen ten zuiden van Bunschoten opgenomen, conform de inhoud van de Toekomstvisie. De beoogde uitbreiding is daarmee ook gewestelijk geaccordeerd.

Gemeentelijk beleid

In het vigerend bestemmingsplan Landelijk Gebied van de gemeente Bunschoten heeft het plangebied van het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein de bestemming "Agrarisch gebied zonder bebouwing met landschappelijke waarde". Deze gronden zijn bestemd voor het weiden en akkerbouwbedrijf alsmede voor het behoud en herstel van de landschappelijke waarden.

In de Toekomstvisie, vastgesteld in april 2001, is zowel aan de westzijde als aan de oostzijde van de Amersfoortseweg, ten zuiden van de bebouwde kom van Bunschoten, een nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein opgenomen.

In het op 31 mei 2007 vastgestelde bestemmingsplan Buitengebied 2006 van de gemeente Bunschoten is het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein reeds buiten het plangebied gehouden. Op de ontwikkelingskaart behorende bij het bestemmingsplan is het plangebied wel aangegeven als "toekomstige uitbreidingsrichting werken". Daarbij is aangegeven dat bij de realisatie van Haarbrug-Zuid zoveel mogelijk rekening dient te worden gehouden met de landschappelijke en natuurkwaliteiten van dit deel van het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland. Het nieuwe bedrijventerrein dient onder andere te worden voorzien van een landschappelijke inpassing.

2.3. Beleidskader geur

Wet geurhinder en veehouderij

In verband met de nabij het plangebied gelegen intensieve veehouderijbedrijven, dient rekening te worden gehouden met deze op 01-01-2007 in werking getreden wet. Deze wet vervangt de uitvoeringspraktijk op basis van de Wet stankemissie veehouderijen.

De Wvg bevat een landsdekkend beoordelingskader met regels voor de ten hoogste toegestane geurbelasting op geurgevoelige objecten.

De Wvg biedt aan gemeenten de mogelijkheid om gebiedsgericht afwijkende geurnormen vast te stellen. Gemeenten kunnen daarmee gebiedsgericht rekening houden met de ruimtelijke en milieuhygiënische feiten en omstandigheden in een concreet gebied en met de gewenste (toekomstige) ruimtelijke inrichting van dat gebied.

Om dit voor gemeenten hanteerbaar te maken, heeft Infomil in opdracht van het Ministerie van VROM een handreiking opgesteld. Deze handreiking omvat een toelichting en praktische informatie voor het opstellen van een gemeentelijke verordening. In de toelichting wordt ingegaan op de verhouding van de Wgv tot andere wetgeving en op de wijze hoe de Wgv gehanteerd dient te worden. De handreiking stelt voor het opstellen van een gemeentelijke verordening een stapsgewijze aanpak voor die gekenmerkt wordt door:

- een zorgvuldige afweging of voor de betreffende gemeente een specifieke verordening wenselijk is;
- het bepalen van relevante deelgebieden in de gemeente mede op basis van een zorgvuldige inventarisatie van de daadwerkelijke geurbelasting;
- het ontwikkelen van een (ruimtelijke) visie op de gewenste ontwikkeling;
- een zorgvuldige afweging van de gewenste normstelling per deelgebied.

3. Gebiedsvisie

7

3.1. Inleiding

De in paragraaf 2.3 vermelde stapsgewijze aanpak is leidraad geweest voor de uitwerking van de gebiedsvisie voor het te ontwikkelen bedrijventerrein Haarbrug-Zuid van de gemeente Bunschoten, die in dit hoofdstuk wordt beschreven. Eerst wordt nader ingegaan op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling (paragraaf 3.2). Vervolgens worden de resultaten van het verrichte geuronderzoek vermeld (paragraaf 3.3).

Op basis hiervan wordt nagegaan of de gewenste ruimtelijke ontwikkeling aanvaardbaar is in relatie tot het belang van bedrijven (paragraaf 3.4) en het verblijfklimaat (paragraaf 3.5). Tot slot worden conclusies getrokken op basis van een integrale afweging (paragraaf 3.6). Bij de beoordeling van een ruimtelijk plan of een milieuvergunning is het belangrijk te weten welke geurnormen op een geurgevoelig object acceptabel zijn.

3.2. Gewenste ruimtelijke ontwikkeling

In het Streekplan wordt planologische ruimte geboden voor de ontwikkeling van 30 ha bedrijventerrein aan de zuidzijde van de kern Bunschoten. De gemeente Bunschoten is momenteel bezig met de ontwikkeling van dit bedrijventerrein, Haarbrug-Zuid. De exacte locatie en inpassing van het bedrijventerrein is van wezenlijke invloed op het aangrenzende landschap, dat wordt gekenmerkt door unieke kenmerken: de landschappelijke openheid, de rijke weidevogelstand en de historische verkavelingspatronen. De gemeente heeft daarom eerst een verkenning laten uitvoeren naar de meest optimale situering en inpassing van het bedrijventerrein. Het Schetsboek Haarbrug-Zuid 2006 presenteert een beeld van de landschappelijke kwaliteiten van het zeer weidse landschap rondom Bunschoten-Spakenburg en de inpassing van de (noodzakelijke) uitbreiding van het bedrijventerrein Haarbrug in dit landschap.

De gewenste ruimtelijke ontwikkeling voor het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid wordt gevoed door de sterke economische positie die de gemeente Bunschoten regionaal inneemt. Met een concentratie van toonaangevende bedrijven in de foodsector, zoals de visindustrie en bakkerijen. De meeste bedrijven zijn gevestigd op de bedrijventerreinen de Kronkels en Zuidwenk. Deze terreinen behoeven echter een kwaliteitsimpuls. Voor de gemeente staat het behoud van de werkgelegenheid en het ondernemerschap van Bunschoten voorop. Veel bedrijven vinden hun oorsprong in de gemeente en veel van de werknemers komen uit Bunschoten-Spakenburg. Voor een duurzame economische ontwikkeling van Bunschoten dienen de bestaande bedrijventerreinen gerevitaliseerd en of herstructureerd te worden. Om dit mogelijk te maken wordt het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid ontwikkeld. Haarbrug-Zuid is in de basis bedoeld om de verplaatsingsbehoefte van ondernemers op Zuidwenk op te vangen.

De revitalisering van de Kronkels en de herstructurering van Zuidwenk zijn geen op zichzelf staande projecten. De verbetering van beide terreinen past in de structuurvisie van de gemeente en sluit nauw aan bij de beleidskaders van Rijk en provincie. In de rapportage "Revitalisering bedrijventerreinen de Kronkels en Zuidwenk 2007" staat deze gewenste ontwikkeling beschreven in samenhang met het te ontwikkelen bedrijventerrein Haarbrug-Zuid.

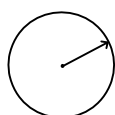
3.3. Onderzoek geur

Onderzoek op basis van de Wgv

Naar aanleiding van het in werking treden van de Wgv op 1 januari 2007, is door het Gewest Eemland met behulp van het bij de Wgv behorende rekenmodel V-Stacks de situatie berekend. Voor het beoordelen van ruimtelijke plannen moet een toets op de "omgekeerde werking" worden uitgevoerd. Dit houdt in dat een toetsing plaatsvindt of de gewenste ruimtelijke ontwikkeling gerealiseerd kan worden zonder dat bestaande bedrijven in hun huidige situatie belemmerd worden of hinder ondervinden. Hierbij is de afstand tussen het geurgevoelig object en de grens van het bouwvlak van een veehouderijbedrijf bepalend.

agrarische bedrijven

straal van 2 kilometer rond
bedrijventerrein Haarburg Zuid

figuur 3.1
Agrarische bedrijven rond Haarburg Zuid

Getoetst wordt zowel de geurbelasting van de afzonderlijke veehouderijbedrijven op een geurgevoelig object (de voorgrondconcentratie van geur) als de cumulatie van geurbelasting van de veehouderijbedrijven tezamen (de achtergrondconcentratie van geur). Tevens wordt de geurhindersituatie beschouwd.

Uitgangspunten daarbij zijn de vigerende milieuvergunningen van de (intensieve) veehouderijbedrijven. Voor de achtergrondconcentratie (cumulatie van geurhinder) zijn alle veehouderijbedrijven binnen een straal van 2 km van Haarbrug-Zuid meegenomen.

Het nieuwe bedrijventerrein Haarbrug-Zuid wordt beschouwd als onderdeel van de bebouwde kom met de daarvoor geldende geurnormen. Als geurgevoelige objecten worden ruimten met een kantoor- en/of een werkplaatsfunctie aangemerkt (zie kader). Ook de bestaande geurgevoelige objecten, de woningen aan de Amersfoortseweg, woningen in de bebouwde kom en de bedrijven op het bestaande bedrijventerrein, zijn meegenomen in het geuronderzoek.

Is een kantoor of werkplaats een geurgevoelig object?

Op basis van de definitie in de Wgv en jurisprudentie op voorgaand beleid wordt geconcludeerd dat kantoren en werkplaatsen beschermd moeten worden tegen geurhinder, indien in deze ruimte gedurende werktijden worden gebruikt door mensen. Hieronder wordt dit nader onderbouwd.

In de Wgv wordt een geurgevoelig object gedefinieerd als:

- gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.

In de jurisprudentie over voorgaand beleid aan de Wgv komt de volgende lijn naar voren:

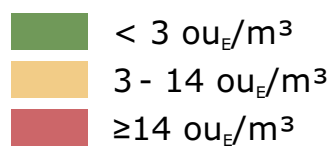
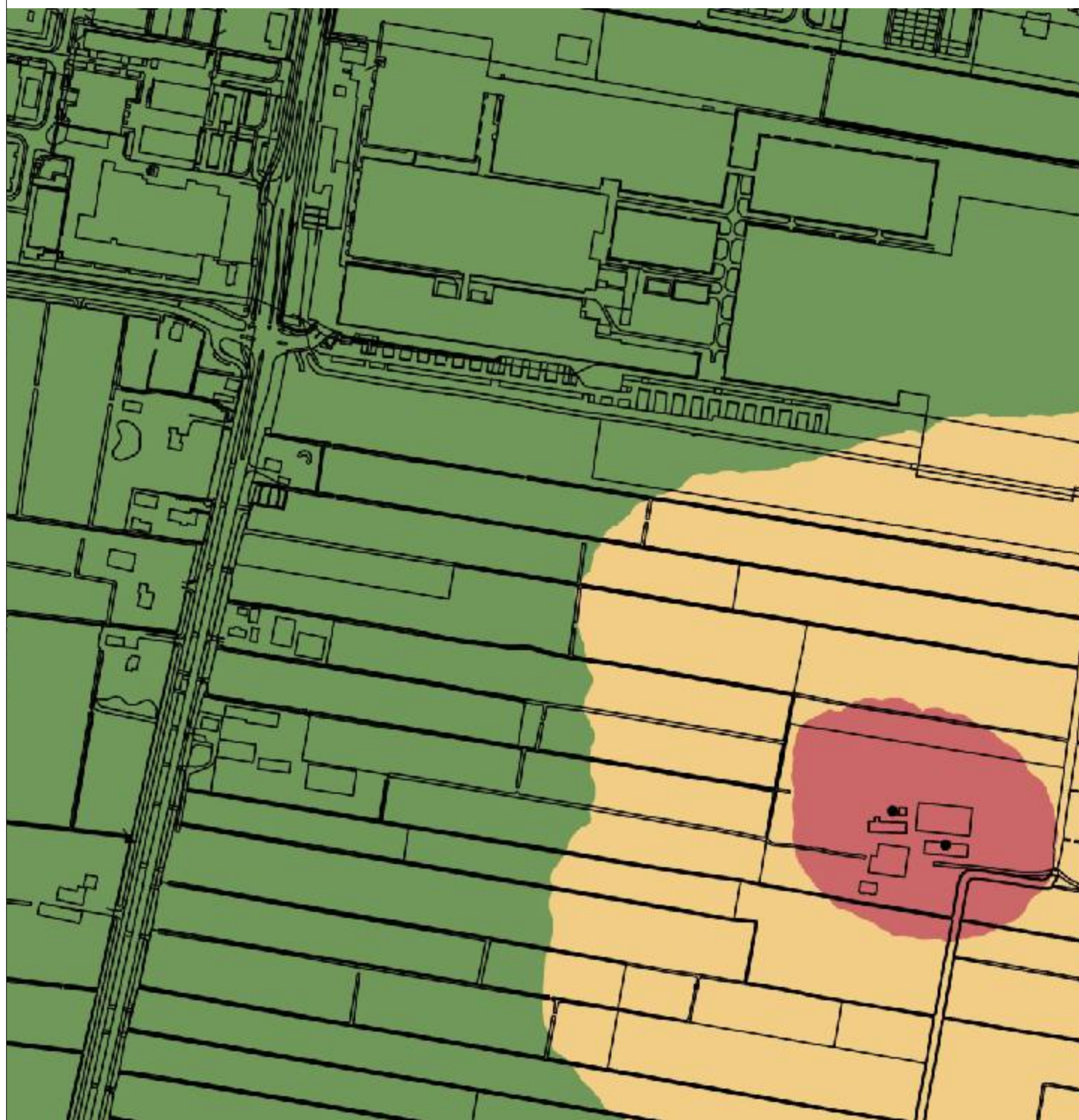
- een kantoor of werkplaats moet volgens de Afdeling alleen tegen stankhinder worden beschermd als het kan worden beschouwd als met wonen of langdurig met wonen gelijk te stellen verblijf (blijkbaar moet er ook sprake zijn van regelmatig terugkerend verblijf); voorwaarde is dus dat er gedurende langere tijd (meerdere) mensen aanwezig zijn.

Voorbeelden van te beschermen kantoren en werkplaatsen zijn:

- een bankvestiging:
 - . gezien de openingstijden van een plaatselijke bank en de aanwezigheid van personeel gedurende die uren, deed zich hier een situatie voor van langdurig verblijf dat gelijk te stellen is met wonen;
- timmerwerkplaats:
 - . een timmerwerkplaats, de werkplaats en het bijbehorende kantoor, waar 20 personen tijdens werkdagen van 9 tot 4 werkzaam zijn, moet beschermd worden tegen stankhinder;
- groentewinkel
 - . een groentewinkel waarin minimaal 2 en maximaal 5 personen als winkelpersoneel aanwezig zijn moet, gezien de openingstijden van de winkel en de aanwezigheid van dat personeel gedurende die uren, gezien worden als langdurig verblijf dat gelijk te stellen is met wonen.

Maatgevende bedrijven

In figuur 3.1 zijn de agrarische bedrijven in een straal van 2 km rond Haarbrug-Zuid weergegeven.

figuur 3.2
Achtergrondconcentratie geur

In figuur 3.2 en 3.3 zijn de resultaten van het geuronderzoek weergegeven, respectievelijk de achtergrondconcentratie en de voorgrondconcentratie van geur in Haarbrug-Zuid en de nabije omgeving.

Achtergrondconcentratie bestaande woningen en bedrijven

Uit het geuronderzoek blijkt dat de achtergrondconcentratie ter plaatse van de bestaande woningen aan de westzijde van de Amersfoortseweg ruimschoots voldoet aan de wettelijke norm van $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Het bedrijf Polynorm, gesitueerd ten noorden van Haarbrug-Zuid, wordt gedeeltelijk blootgesteld aan een geurbelasting die hoger is dan de wettelijke norm van $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.

Achtergrondconcentratie geprojecteerde bedrijven

In het grootste deel van Haarbrug-Zuid, de westelijk helft van het terrein, blijft de geurbelasting beneden de wettelijke norm van $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (zie figuur 3.2). In het oostelijk deel van Haarbrug-Zuid wordt de wettelijke norm echter overschreden, de geurbelasting is hier maximaal $14,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. De geurbelasting van $14,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ ligt wel binnen de bandbreedte van het afwegingskader van de Wgv, waarin de gemeente geurbeleid kan vaststellen.

Voorgrondconcentratie bestaande woningen en bedrijven

Uit het geuronderzoek met betrekking tot de voorgrondconcentratie blijkt dat alleen de geurcontouren van de varkenshouderij Van Gulik over Haarbrug-Zuid liggen. De geurcontouren op basis van de voorgrondbelasting van de varkenshouderij Van Gulik zijn weergegeven in figuur 3.3. Bij deze berekening is rekening gehouden met de vereiste van de omgekeerde werking (de emissie punten op de hoek van het bouwblok in plaats van de werkelijke emissiepunten op de varkensstallen).

De geurbelasting (voorgrondconcentratie) ten gevolge van de varkenshouderij Van Gulik is ter plaatse van de bestaande woningen aan de westzijde van de Amersfoortseweg circa $0,75 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de wettelijke norm voor situaties binnen de bebouwde kom ($3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$).

Ter plaatse van de werkplaats van de bestaande bedrijfsbebouwing van het bedrijf Polynorm, ten noorden van Haarbrug-Zuid, voldoet de geurbelasting aan de wettelijke norm voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom ($3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$).

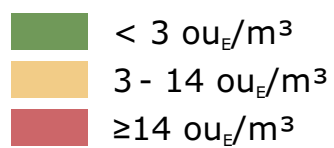
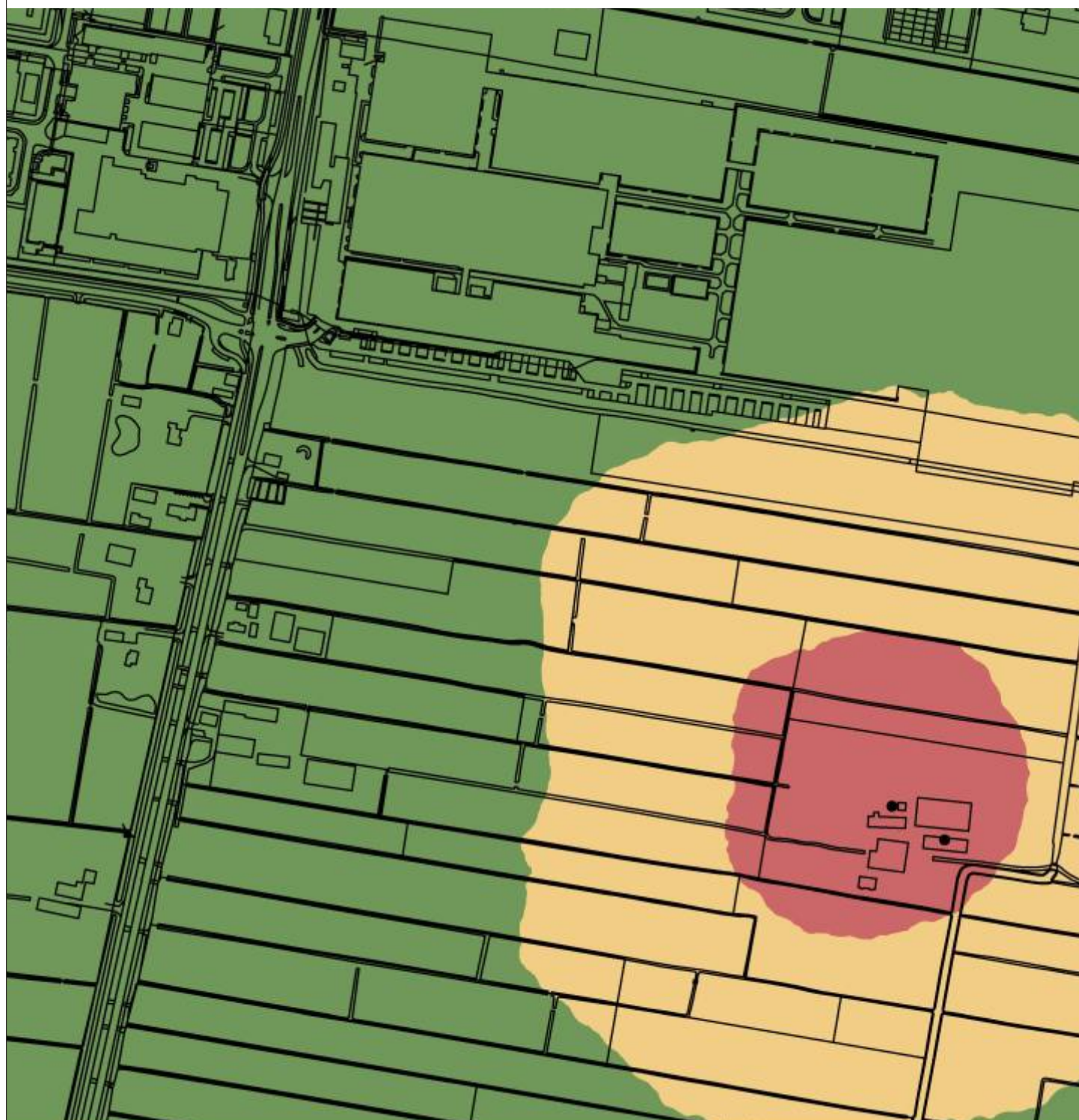
Geurbelasting geprojecteerde bedrijven

De geurbelasting op het westelijk deel van Haarbrug-Zuid is lager dan de wettelijke norm van $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (zie figuur 3.2). In het oostelijk deel van Haarbrug-Zuid wordt deze wettelijke norm echter overschreden. De geurbelasting is hier maximaal $10,97 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.

Conclusie geuronderzoek

Uit de resultaten van het geuronderzoek wordt geconcludeerd dat:

- de geurbelasting op de huidige woningen aan de Amersfoortseweg lager is dan de wettelijke norm van $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$;
- de geurbelasting op het bedrijf Polynorm ten noorden van Haarbrug-Zuid voldoet aan de wettelijke norm van $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$;
- de geurcontour van varkenshouderij Van Gulik maatgevend is voor het bepalen van de geurhinder op de bestaande geurgevoelige objecten als op het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein Haarbrug-Zuid;
- andere veehouderijbedrijven in de omgeving van te ontwikkelen bedrijventerrein Haarbrug-Zuid hebben geen geurcontouren die van grote invloed zijn op Haarbrug-Zuid;
- in het westelijke deel van Haarbrug-Zuid de geurbelasting van zowel de voor- als de achtergrondconcentratie lager is dan de wettelijke norm van $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$;
- in het oostelijke deel van Haarbrug-Zuid de geurbelasting van zowel de voor- als de achtergrondconcentratie hoger is dan de wettelijke norm van $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$; de geurbelasting ligt echter wel binnen de bandbreedte van het afwegingskader van de Wgv.

figuur 3.3
Voorgroondconcentratie Van Gulik

3.4. Beoordeling gevolgen voor bedrijfsvoering

In de Wgv is aangegeven dat rekening gehouden moet worden met de belangen van de veehouderij om te bepalen of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening en of het plan niet in strijd is met het recht. De twee belangen voor de veehouderij zijn:

1. voortzetting van de bestaande bedrijfsactiviteiten;
2. bij concrete uitbreidingsplannen (bijvoorbeeld een reeds vergunde uitbreiding of een ingediende aanvraag daartoe), het realiseren van deze uitbreiding.

In deze paragraaf wordt getoetst of de belangen van varkenshouderij Van Gulik (Zevenhuizerstraat 287) niet onevenredig geschaad worden.

Varkenshouderij Van Gulik

De vigerende vergunning van varkenshouderij Van Gulik is verleend op 29 mei 2007. Op basis van deze vergunning heeft het bedrijf het recht voor het houden van 1.054 vleesvarkens. Op dit moment houdt varkenshouderij Van Gulik 550 vleesvarkens en kan hij op basis van zijn milieuvergunning een nieuwe vleesvarkensstal bouwen voor 504 vleesvarkens. Bij het opstellen van dit gemeentelijk geurbeleid is rekening gehouden met het aantal vleesvarkens uit de milieuvergunning, dus inclusief de mogelijke uitbreiding.

In het geuronderzoek is voor de berekening van de geurbelasting op de omgeving uitgegaan van de vigerende milieuvergunning van 29 mei 2007. Uit het geuronderzoek blijkt dat het bedrijf reeds in een overbelaste situatie verkeert op de werkplaats van het bestaande bedrijf Polynorm ten noorden van Haarbrug-Zuid (zie figuur 3.3).

De gewenste ontwikkeling op het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid ligt grotendeels ten westen en deels ten noorden van de veehouderij. Deze ontwikkeling mag geen extra belemmering vormen voor de bedrijfsvoering van de veehouderij, dit houdt in dat de geurbelasting van varkenshouderij Van Gulik op de nieuwe geurgevoelige objecten dient te voldoen aan de geldende geurnormen.

Conclusie beoordeling gevolgen voor bedrijfsvoering

Uit de beoordeling of varkenshouderij Van Gulik belemmerd wordt in haar bedrijfsvoering, wordt geconcludeerd dat:

- varkenshouderij Van Gulik in de huidige situatie reeds een geurbelasting veroorzaakt op een bestaand bedrijf direct ten noorden van Haarbrug-Zuid overeenkomstig de wettelijke norm;
- op basis van de wettelijke geurnormen zijn alleen in het westelijke deel van Haarbrug-Zuid nieuwe geurgevoelige functies mogelijk zonder varkenshouderij Van Gulik te belemmeren in haar bedrijfsvoering;
- in het oostelijk deel van Haarbrug-Zuid zijn op basis van de wettelijke geurnorm geen nieuwe geurgevoelige functies mogelijk zonder varkenshouderij Van Gulik te belemmeren in haar bedrijfsvoering;
- in het oostelijk deel van Haarbrug-Zuid kunnen, zonder varkenshouderij Van Gulik te belemmeren in haar bedrijfsvoering, wel nieuwe geurgevoelig functies worden gerealiseerd, indien via gemeentelijk geurbeleid andere geurnormen worden vastgesteld binnen de bandbreedte van het afwegingskader van de Wgv.

3.5. Beoordeling verblijfsklimaat

In deze paragraaf wordt per deelgebied inzichtelijk gemaakt wat de invloed is van de geurbelasting op de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen op het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid. Aandachtspunten voor het bepalen van het beschermingsniveau zijn:

- de gewenste milieu- en leefkwaliteit;
- de beoogde bedrijvigheid en milieuzonering;
- de verwachte geurhinder en het aantal geurgehinderden.

- Westelijk deel
- Oostelijk deel

figuur 3.4
Geurzonering Haarburg Zuid

De gewenste milieu- en leefkwaliteit

De gemeente streeft naar een milieukwaliteit die aansluit bij de omgeving. Dit houdt in dat de gemeente de huidige agrarische bedrijven niet (verder) wil belemmeren. De ruimte die aanwezig is in het vigerende bestemmingsplan en in de huidige milieuvergunningen worden hierbij gerespecteerd.

Uit het geuronderzoek blijkt dat binnen Haarbrug-Zuid niet overal wordt voldaan aan de wettelijke normen voor een bebouwde kom ($3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$). De berekende waarden liggen echter wel binnen de bandbreedte van het afwegingskader van de Wgv. Voor de gemeente Bunschoten kan dit aanleiding zijn om te besluiten geurbeleid op te stellen om het beoogde bedrijventerrein Haarbrug-Zuid mogelijk te maken conform het streekplan en de gemeentelijke "Toekomstvisie". De gemeente dient hierbij rekening te houden met het maatschappelijk belang en de gewenste revitalisering van de Kronkels en de herstructurering van Zuidwenk.

Als uitgangspunten voor het opstellen van het mogelijke gemeentelijk geurbeleid worden de volgende stelregels gehanteerd:

- bestaande veehouderijbedrijven mogen niet belemmerd worden in hun huidige bedrijfsvoering of in de realisatie van hun bedrijfsontwikkeling voor zover bekend bij de gemeente;
- de huidige geurbelasting op het toekomstige bedrijventerrein Haarbrug-Zuid mag niet toenemen;
- de maximale geurbelasting moet binnen de bandbreedte van de Wgv vallen;
- het aantal geurgehinderden dient geminimaliseerd te worden.

Op basis van bovengenoemde stelregels zijn 3 alternatieven onderzocht. Hierbij is op basis van de huidige geurcontour van varkenshouderij Van Gulik het nieuwe bedrijventerrein Haarbrug-Zuid ingedeeld in een westelijk en een oostelijk deel (zie figuur 3.4).

Hieronder zijn de 3 alternatieven beschreven op basis waarvan gemeentelijk geurbeleid kan worden vastgesteld:

- Geen aanpassing van de wettelijke normen
In dit alternatief worden alleen geurgevoelige functies (kantoren en werkplaatsen) toegestaan in het westelijk deel van Haarbrug-Zuid, geurbelasting lager dan $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. In het oostelijke deel worden alleen opslagloodsen en magazijnen toegestaan.
- Aanpassing van de wettelijke normen met daarbij een zonering voor food- en non-foodbedrijven
In dit alternatief wordt de wettelijke norm in het oostelijke deel van Haarbrug-Zuid verhoogd tot $11,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. In het westelijk deel blijft de geurnorm $3,0 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Hieraan gekoppeld wordt dat de foodbedrijven zich alleen mogen vestigen in het westelijke deel en non-foodbedrijven in beide delen van Haarbrug-Zuid. De foodbedrijven worden in dit alternatief verder van de varkenshouderij gepositioneerd.
- Aanpassing van de wettelijke normen met daarbij een zonering welke aansluit op de zonering voor milieuzonering voor bedrijven
In dit laatste alternatief worden de wettelijke normen aangepast conform alternatief 2. De zonering van welke bedrijven zich in welk deel mogen vestigen, wordt in tegenstelling tot alternatief 2, gekoppeld aan de milieuzonering voor bedrijven. Op basis van deze zonering geldt dat bedrijven in een hogere categorie ook aan bepaalde afstandseisen moeten voldoen naar (bedrijfs)woningen van derden. De milieuzonering voor bedrijven is niet te vergelijken met de afstandseisen voor veehouderij op basis van de Wgv, maar voor beiden geldt dat hoe hoger de te verwachten hinder is hoe groter de afstand tot woningen van derden noodzakelijk is.

Het eerste alternatief blijkt nauwelijks uitvoerbaar. Voor een groot gedeelte van het bedrijventerrein zijn dan slechts zeer beperkte mogelijkheden voor bedrijven om zich te vestigen. Het vestigingsklimaat in dit deel wordt dan dermate oninteressant, dat bedrijven zich hier niet willen vestigen. Dit alternatief geeft wel de beste bescherming tegen geurhinder. Dit weegt echter niet op tegen het ontwikkelen van een bedrijventerrein waar geen bedrijf zich wil vestigen.

figuur 3.5
Milieuzonering
en ruimtevraag

Alternatieven 2 en 3 zijn gecombineerd in de opgestelde milieuzonering¹⁾ door Aveco de Bondt, 2008. In de volgende paragraaf is deze combineerde alternatief verder uitgewerkt.

De beoogde bedrijvigheid en milieuzonering

Ten behoeve van bedrijventerrein Haarbrug-Zuid is een milieuzonering opgesteld. Het doel van milieuzonering is om gevoelige functies en milieubelastende activiteiten, waar nodig, ruimtelijk te scheiden. De milieuzonering is gekoppeld aan de specifieke ruimtevraag per sector.

De verwachte geurhinder en het aantal geurgehinderden

Het geuronderzoek brengt de te verwachten geurbelasting (voorgrondbelasting) in beeld. Uit figuur 3.3 "Voorgrondconcentratie Van Gulik" (op basis van de omgekeerde werking) blijkt dat de geurbelasting per deelgebied sterk verschilt, afhankelijk van de afstand tot de maatgevende veehouderij. Om een goede inschatting te maken van de verwachte geurhinder, zijn in tabel 3.1 per deelgebied de minimale en maximale voorgrondbelasting met de daarbij te verwachten geurhinder weergegeven. Voor de bepaling van het aantal geurgehinderden en de milieukwaliteit wordt verwezen naar bijlage 2 en 3.

Voor de bepaling van het aantal geurgehinderden kan uitgegaan worden van de aanwezigheid van gemiddeld 40 personen per ha bedrijventerrein. Dit is gebaseerd op een landelijk gemiddelde en verschilt sterk afhankelijk van de typen bedrijven dat zich vestigt.

Tabel 3.1 Geurbelasting en gehinderden per deelgebied

deelgebied	voorgrondbelasting (minimaal-maximaal, ou _E /m ³)	te verwachten geurhinder			
		minimaal-maximaal percentage	gemiddeld aantal aanwezigen	aantal geurgehinderden	milieu-kwaliteit
A. woningen (groen)	0,54 – 1,00	<4% – 4%		minimaal	zeer goed
B. zichtlocaties (blauw)	1,00 – 1,54	4% – 5%	180 (4,5 ha)	7 - 9	goed
C. food (rood)	1,18 – 3,26	4% – 9%	232 (5,8 ha)	9 - 21	redelijk goed tot goed
D. non food (geel)	2,63 – 10,96	7% – 21%	280 (7 ha)	20 - 59	tamelijk slecht tot goed

De woningen in deelgebied A, dat naar verwachting hinder zal ondervinden van de aanwezige geurbelasting, is minimaal. De geurbelasting voldoet ruimschoots aan de wettelijke normen en het verblijfklimaat is als zeer goed te kwalificeren.

Voor de geurgevoelige objecten in deelgebied B wordt ook voldaan aan de wettelijke normen en het verblijfklimaat is als goed te kwalificeren.

In deelgebied C waar de food bedrijven zich kunnen vestigen, wordt in het oostelijke deel van deze zone niet voldaan aan de wettelijke norm. De wettelijke norm wordt met 0,26 ou_E/m³ overschreden. Deze overschrijding geldt alleen voor de bedrijven die zich in het oostelijke deel van deze zone vestigen. Het verblijfklimaat is als redelijk goed tot goed te kwalificeren.

Nagenoeg in het gehele deelgebied D waar de non-food bedrijven zich kunnen vestigen, wordt de wettelijke norm overschreden. De overschrijding valt binnen de bandbreedte van de Wgv waarbinnen gemeenten afwijkende geurnormen kunnen vaststellen. Afhankelijk van de locatie in deze zone, is het verblijfklimaat als goed tot tamelijk slecht te kwalificeren. Het beleidskader geeft als bovenwaarde voor het aantal geurgehinderde 25% aan (zie bijlage 2). Het percentage geurgehinderde binnen Haarbrug-Zuid blijft onder deze bovenwaarde.

1) Rapportage milieuzonering bedrijventerrein Haarbrug locatieontwikkeling Haarbrug-Zuid, Aveco de Bondt, referentie GvH/063/070549, concept 15 februari 2008 en Memo Aanvullingen milieuzonering, Aveco de Bondt, projectnummer: 070549, 17 april 2008.

Conclusies

Er is sprake van een acceptabele situatie doordat in het woongebied, de bebouwde kom van Bunschoten en in de deelgebieden voor zichtlocaties (kantoren) en foodsector, aan de algemeen geldende grenswaarde van $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ wordt voldaan. Daarnaast worden in het deelgebied, waar sprake is van een overschrijding van de normen, bedrijven voorzien die zelf een verhoogd hinderniveau met zich meebrengen (hoge milieucategorie) en bedrijven met een lager persoonsaantal (zoals opslag en groothandel).

Door het opstellen van een gemeentelijke geurverordening met normen overeenkomstig de berekende geurhinder, krijgen de geurgevoelige objecten een beschermingsniveau dat is afgestemd op de huidige geurbelasting. Naar de toekomst toe wordt een toename van de geurbelasting voorkomen. Hiermee wordt een aanvaardbaar verblijfsklimaat gegarandeerd voor de toekomstige gebruikers en bezoekers van bedrijventerrein Haarbrug-Zuid.

3.6. Afweging en conclusies

Afweging

In het kader van de ontwikkeling van het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid, is een afweging gemaakt of de omliggende veehouderijen belemmerd worden in hun bedrijfsvoering en of een goed verblijfsklimaat voor de toekomstige bewoners en gebruikers kan worden gegarandeerd. In de voorgaande hoofdstukken heeft een analyse van het gebied plaatsgevonden in relatie tot de verwachte geurhinder. Dit heeft geresulteerd in een gebiedsvisie die kan worden vertaald naar gemeentelijk geurbeleid.

In deze gebiedsvisie worden de volgende aanbeveling aan het gemeentebestuur gedaan:

- de beschreven geurnormen voor de verschillende deelgebieden worden verantwoord geacht om te komen tot een integrale en optimale ruimtelijke inrichting van Haarbrug-Zuid worden;
- gebruikmaken van haar beleidsvrijheid, welke de Wgv haar biedt, om sturing te kunnen geven aan de gewenste ruimtelijke herontwikkeling van het bedrijventerrein zonder het verblijfsklimaat van de toekomstige bewoners en gebruikers in onevenredige mate aan te tasten.

Op het moment dat het gemeentebestuur bovenstaande aanbevelingen overneemt, kan het gemeentebestuur voor het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid, zoals vastgelegd in het streekplan, voorliggend geurbeleid en een daarop afgestemde geurverordening vaststellen.

Gemeentelijk geurbeleid

Om ook in de toekomst een aanvaardbaar verblijfsklimaat te waarborgen, wordt de gemeente Bunschoten geadviseerd per deelgebied, zoals weergegeven in figuur 3.3, afzonderlijk normen op te stellen (zie tabel 3.2). Door het beschermingsniveau van de toekomstige bewoners per deelgebied af te stemmen op de huidige geurbelasting, en rekening houdend met de vigerende milieuvergunning van varkenshouderij Van Gulik, wordt voorkomen dat in de toekomst de geurbelasting toeneemt. De geurbelasting neemt in de toekomst waarschijnlijk af door de trend in de veehouderij om gebruik te maken van emissiearme huisvestingsystemen.

Anderzijds levert de herontwikkeling van het bedrijventerrein geen belemmeringen op voor de huidige bedrijfsvoering van de omliggende veehouderijen.

Tabel 3.2 Minimale afstand en maximale geurnorm per deelgebied

deelgebied	minimale afstand (m)	maximale geurnorm (ou_E/m^3)
A. woningen (groen)	100	3.0
B. zichtlocaties (blauw)	100	3.0
C. food (rood)	100	3.5
D. non food (geel)	100	11.0

Het vaststellen van een gemeentelijke geurverordening kan beperkt blijven tot het te ontwikkelende bedrijventerrein.

Bijlage 1. Ruimtelijk beleidskader

1

In dit hoofdstuk wordt het relevante beleidskader met betrekking tot de geprojecteerde locatie van het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid beknopt weergegeven en wordt ingegaan op de actuele waarden en kwaliteiten van het gebied.

B1.1. Rijksbeleid

Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland

Bunschoten-Spakenburg ligt centraal in het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland, dat vanwege de unieke landschappelijke openheid, de slagenverkaveling, het veenweidekarakter en de rijke weidevogelstand, de status van nationaal landschap heeft verworven. Doel van het nationaal landschap is om deze kernkwaliteiten te behouden en te versterken. Om dit te bereiken gelden de volgende beleidsregels:

- binnen nationale landschappen geldt een "ja, mits"-benadering: ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk mits de kernkwaliteiten van het landschap worden behouden of versterkt;
- voor verstedelijking geldt migratiesaldo nul respectievelijk ruimte voor de regionaal en lokaal georiënteerde bedrijvigheid als uitgangspunt; binnen de rode contour zijn gemeenten vrij om meer woningbouw te realiseren;
- bebouwingsranden (overgangen stad-land) in nationale landschappen moeten zorgvuldig aansluiten op de landschappelijke kernkwaliteiten;
- in de nationale landschappen is ruimte voor nieuwe vormen van toerisme en recreatie en routestructuren met bijpassende voorzieningen (passend binnen het streekplan);
- voor nationale landschappen geldt het algemeen natuurbeleid, zoals opgenomen in het streekplan: natuurgebiedsplannen en beheergebiedsplan.

B1.2. Provinciaal beleid

Qua ruimtelijk beleid wordt het Streekplan van de provincie Utrecht (vastgesteld op 13-12-2004) als uitgangspunt gehanteerd. Het streekplan faciliteert de uitbreiding van bedrijventerrein Haarbrug:

"De bestaande restcapaciteit aan bedrijventerreinen bedraagt 5,9 ha. Aan de zuidzijde van de kern en de bestaande bedrijfsbestemmingen is een nieuwe uitbreiding aanvaardbaar van in totaal bruto 30 ha. Dit aantal hectaren is opgebouwd uit een terreinbehoefte van 20 ha ten behoeve van het verplaatsen van de bedrijven op het huidige bedrijventerrein Zuidwenk en daarnaast een uitbreiding van 10 ha ten behoeve van onder andere een uitbreidingsmogelijkheid voor bedrijf Polynorm op grond van toezeggingen, gedaan in het Streekplan 1994. Het bestaande bedrijventerrein Zuidwenk zal worden getransformeerd in een woonbestemming en komt als bedrijvenlocatie na transformatie te vervallen. Bij de ontwikkeling van het gehele bedrijventerrein wordt uitgegaan van een efficiënt ruimtegebruik. Vanwege de zichtbare ligging aan de rand van het open Eemland is een zorgvuldige landschappelijke inpassing noodzakelijk. De ontsluiting is ook een punt van aandacht bij de uitbreiding van het bedrijventerrein".

Bunschoten mag dus in totaal 30 ha bedrijventerrein aan de zuidzijde ontwikkelen. Hierin is 20 ha gereserveerd voor de verplaatsing van de Zuidwenk. De overige 10 ha is de autonome uitbreidingsruimte die Bunschoten krijgt toebedeeld (exclusief de restcapaciteit op Haarbrug-Noord).

Inmiddels heeft het bedrijf Polynorm gebruikgemaakt van de hierboven beschreven uitbreidingsmogelijkheid door middel van de ontwikkeling van een strook agrarische grond ten zuiden van het terrein. Dit betekent concreet dat van de 10 ha uit te breiden bedrijventerrein (excl. Zuidwenk), reeds 4,6 ha door Polynorm is gebruikt.

De rode contour aan de zuidzijde van Bunschoten is onderbroken, het streekplan biedt hier ruimte biedt voor uitbreiding van het bedrijventerrein (zie kaartinzet).

Andere relevante beleidsthema's op streekplanniveau zijn:

- Cultuurhistorische waarden: Het gebied maakt deel uit van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS). Met name het gebied ten westen van de Amersfoortseweg wordt aangeduid als tijdlaagstructuur. Een tijdlaagstructuur ligt in een gebied dat gedomineerd wordt door de kenmerken van één bepaalde periode of ontwikkeling, i.c. grote middeleeuwse ontginningen in de veen- en klei-op-veengebieden, die door een lage dynamiek hun karakteristiek behouden hebben. Het gaat hier vooral om de typisch Utrechts-Hollandse ontginningwijze met rechte boerderijlinten, kaden en weteringen en haaks daaraan gesitueerd strookvormige verkaveling.
- Weidevogelgebieden: het zuidelijk deel van het open landschap tussen Bunschoten en rijksweg A1 is aangeduid als goed tot zeer goed weidevogelgebied (evenals grote delen van de Eempolder).

B1.3. Plannen op gewestelijk/intergemeentelijk niveau

In de gewestelijke visie (Lörzingrapport), is een uitbreiding van de bedrijventerreinen ten zuiden van Bunschoten opgenomen, conform de inhoud van de Toekomstvisie. De beoogde uitbreiding is daarmee ook gewestelijk geaccordeerd. Als uiterste grens aan de zuidzijde worden de Haarsche en Neerduister Wetering genoemd. De ligging van de kern in het open gebied wordt ook in de toekomst benadrukt door een zone tussen Bunschoten en Amersfoort (Nieuwland/Vathorst) blijvend open te houden.

Ook zijn de belangrijkste gevolgen van de gemeentelijke en nationale voornemens in kaart gebracht. Voor wat betreft Bunschoten is punt 6 van belang. Dit heeft betrekking op het open houden van de ruimtelijke verbinding tussen de Eempolders en het gebied Arkemheen: de "wespentaille" tussen Bunschoten en de noordrand van Amersfoort, als gevolg van het toekennen van de status van nationaal landschap van het gebied.

Het landschapsontwikkelingsplan Eemland streeft naar behoud van de kernkwaliteiten van het landschap (openheid, weidevogels etc.) in combinatie met het handhaven van het agrarisch gebruik. Immers, de landbouw is een belangrijke beheerder van het huidige landschap, waardoor de kernkwaliteiten in stand worden gehouden.

De ontwikkelingsvisie Laakzone (in ontwikkeling) beoogt de recreatieve ontwikkeling tussen Vathorst en het Randmeer. Onderdeel van het beoogde recreatieve routenetwerk is een vaarroute tussen Vathorst en het Randmeer. Eén van de kansrijke routes is langs de oostelijke stadsrandzone van Bunschoten via de Rengerswetering. Deze route biedt kansen om ook vaarroutes (kano's) richting de Haarwetering en de Eem te realiseren langs de randen van bedrijventerrein Haarbrug-Zuid.

B1.4. Gemeentelijk beleid

In de Toekomstvisie, vastgesteld in april 2001, is ten aanzien van het bedrijventerrein aan de zuidzijde van Bunschoten, het volgende opgenomen:

"Uitgangspunt is het maken van een goede beëindiging en een aantrekkelijke entree van de gemeente en inpassing van de bestaande lintbebouwing langs de Amersfoortseweg. Zowel aan de westzijde als aan de oostzijde van de Amersfoortseweg zal een nieuw bedrijventerrein worden ontwikkeld. Het westelijke terrein wordt zowel vanaf de Bisschopsweg als de Amersfoortseweg ontsloten. Het oostelijke terrein sluit aan op Polynorm; eventuele uitbreiding van dit bedrijf kan hier plaatsvinden. Het resterende deel van dit terrein wordt ontsloten vanaf de Amersfoortseweg. De overgang naar het open landschap ten zuiden van Bunschoten wordt gevormd door een watergang en een brede groenstrook".

Bijlage 2. Beleidskader geur

1

In paragraaf B2.1 wordt eerst ingegaan op de doelstelling en de reikwijdte van de Wgv. In paragraaf B2.3 wordt de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij toegelicht. Deze handreiking is in opdracht van het Ministerie van VROM door Infomil opgesteld voor de toepassing van de nieuwe wet. Deze handreiking geeft onder andere weer hoe een gemeente kan komen tot een geurverordening.

B2.1. Wet geurhinder en veehouderij

De Wgv vervangt de Wet stankemissie veehouderijen, die van toepassing was in de concentratiegebieden, en de drie "stankrichtlijnen" die van toepassing waren voor de niet-concentratiegebieden, de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder 1996, de Brochure Veehouderij en Hinderwet 1985 en het Cumulatierapport Publicatiereeks Lucht 46. Met de Wgv geldt nu één toetsingskader voor heel Nederland. Door de nieuwe regelgeving wettelijk vast te leggen, is de rechtszekerheid vergroot. Er is sprake van een helder, eenvoudig en eenduidig beoordelingskader zodat vooraf bekend is of een milieuvergunning kan worden verleend.

Normstelling

De normstelling is zo gekozen dat de uitbreidingsmogelijkheden voor de veehouderijsector niet wijzigen. Per dier is in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) de maximale geurbelasting op een geurgevoelig object vastgelegd in odour-units (ou_E/m^3). Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiegebieden (conform Reconstructiewet) en niet-concentratiegebieden en tussen situaties binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom.

Een geurgevoelig object is een gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en dat daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt. De locatie moet in het bestemmingsplan de functie wonen of verblijf hebben.

In beginsel mag binnen de bebouwde kom op nieuwe geurgevoelige objecten de geurbelasting maximaal $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ bedragen. Buiten de bebouwde kom is deze waarde maximaal $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Anders dan op basis van de voorheen geldende regelgeving/beleidskaders kan de gemeenteraad gelet op lokale omstandigheden een afwijkende waarde of afstand vaststellen; dit moet gebeuren in een gemeentelijke verordening. De motivering moet te herleiden zijn tot de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied in relatie tot de huidige en de verwachte geurhinder. Dit kan blijken uit bijvoorbeeld een bestemmingsplan. Bij gemeentelijke verordening kan tevens worden bepaald hoe wordt omgegaan met geurgevoelige objecten die onderdeel hebben uitgemaakt van een veehouderij (zoals voormalige agrarische bedrijfswoningen, die nu als burgerwoning worden gebruikt).

In onderstaande tabel zijn de wettelijke normen en de bandbreedte voor een gemeentelijke verordening weergegeven.

Tabel B2.1 Overzicht normen Wet geurhinder en veehouderij voor concentratiegebieden

type geurgevoelig object en diersoort	wettelijke norm	bandbreedte voor gemeentelijke verordening
bedrijfswoning van andere veehouderij		
- binnen bebouwde kom	100 m	afwijken niet mogelijk
- buiten bebouwde kom	50 m	afwijken niet mogelijk
overig geurgevoelig object		
dieren mét geuremissiefactor ¹⁾		
- binnen bebouwde kom	3,0 ouE/m ³	0,1 – 14,0 ouE/m ³
- buiten bebouwde kom	14,0 ouE/m ³	3,0 – 35,0 ouE/m ³
dieren zonder geuremissiefactor ²⁾		
- binnen bebouwde kom	100 m	≥ 50 m
- buiten bebouwde kom	50 m	≥ 25 m

1) Vleeskalveren/-stieren, varkens, kippen, schapen en geiten.

2) Melkkoeien, paarden, konijnen en dergelijke.

Toepassing

Het beoordelingskader uit de Wgv moet worden toegepast bij het verlenen van de milieuvergunning. Indirect heeft de Wgv ook consequenties voor de totstandkoming van geurgevoelige objecten en dus voor de ruimtelijke ordening, dit wordt wel de "omgekeerde werking" genoemd. De ruimtelijke plannen waarvoor de omgekeerde werking moet worden beoordeeld, zijn met name bestemmingsplannen waarin locaties voor woningbouw, bedrijventerreinen of recreatie en toerisme worden vastgelegd. In het kader van de ruimtelijke ordening moet vestiging van een geurgevoelig object binnen de geldende afstand worden voorkomen, wanneer dit strijdig is met een goede ruimtelijke ordening. Verder is van belang dat bestaande veehouderijen niet onevenredig in hun bedrijfsvoering worden belemmerd en dat ter plaatse van woningen en andere gevoelige functies een aanvaardbaar woon-/verblijfsklimaat wordt gegarandeerd.

Afstanden tot geurgevoelige objecten worden gemeten tot de grens van het bouwvlak en niet tot de gevel van het geurgevoelige object dat in het milieuspoor bepalend is.

Gemeentelijk geurbeleid

De Wgv is gebaseerd op drie doelstellingen:

- beleidsvrijheid en maatwerk;
- effectiviteit;
- robuustheid en toegankelijkheid.

De gemeente heeft beleidsvrijheid om maatwerk te leveren dat is afgestemd op de ruimtelijke en milieuhygiënische feiten en omstandigheden in een concreet gebied en de gewenste (toekomstige) ruimtelijke inrichting. Verder maakt de wet gebruik van nieuwe, meer wetenschappelijk onderbouwde milieuhygiënische inzichten. Hierbij worden, net als voor geur en geluid van industriële bronnen, de effecten op het leefniveau gekwantificeerd.

Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat binnen een deel van het grondgebied van de gemeente, binnen in de Wgv aangegeven marges, een ander beschermingsniveau van toepassing is. De keuze voor een ander beschermingsniveau vraagt een zorgvuldige onderbouwing. In artikel 8 van de Wgv zijn de criteria opgenomen waarmee rekening moet worden gehouden. Dit zijn:

- de huidige en de te verwachten geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied;
- het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging;
- de noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu.

Tevens dient rekening te worden gehouden met:

- de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied;
- de afwijkende relatie tussen geurbelasting en geurhinder.

Dit moet worden onderbouwd vanuit een ruimtelijke "gebiedsvisie" op de ontwikkeling van het gebied. De handreiking bij de Wgv geeft handvatten hoe een gemeentelijke verordening tot stand kan komen. In de volgende paragraaf wordt deze handreiking nader toegelicht.

B2.2. Handreiking Wet geurhinder en veehouderij

Ten behoeve van het bevoegd gezag is voorzien in de handreiking bij de Wgv, waarin een toelichting op de Wgv, en praktische informatie voor het opstellen van een gemeentelijke verordening zijn opgenomen.

Onderstaand wordt met name ingegaan op de informatie uit de handreiking met betrekking tot de omgekeerde werking.

De Wgv schrijft voor op welke wijze een bevoegd gezag de geurhinder vanwege dierenverblijven moet beoordelen indien een veehouderij een milieuvergunning aanvraagt. Indirect heeft de Wgv ook consequenties voor de totstandkoming van geurgevoelige objecten en dus voor de ruimtelijke ordening, dit wordt wel de "omgekeerde werking" genoemd. De reden hiervoor is duidelijk: een geurnorm is bedoeld om mensen te beschermen tegen overmatige geurhinder, omgekeerd moet een bevoegd gezag dan ook niet toestaan dat mensen zichzelf blootstellen aan die overmatige hinder. De ruimtelijke plannen waarvoor de omgekeerde werking moet worden beoordeeld, zijn met name bestemmingsplannen waarin locaties voor woningbouw, zoals een woonwijk of recreatie en toerisme worden vastgelegd.

Hoe moet in de ruimtelijke ordening rekening worden gehouden met de Wgv?

Bij besluitvorming omtrent (wijziging van) een bestemmingsplan moet worden bepaald of sprake is van een goede ruimtelijke ordening en/of het plan niet in strijd is met het recht. Ten behoeve van een zorgvuldige besluitvorming moet worden nagegaan of een partij onevenredig in haar belangen wordt geschaad; de rechtspositie van de betrokkenen moet worden gehandhaafd. Dat is tevens van belang voor eventuele planschade (49 Wro). Er zijn in ieder geval twee relevante partijen: de veehouderij en de toekomstige bewoner(s) of andere ondernemer(s) (bijvoorbeeld recreatieondernemers). De veehouderij heeft twee belangen:

1. voortzetting van de bestaande bedrijfsactiviteiten;
2. bij concrete uitbreidingsplannen (bijvoorbeeld een reeds vergunde uitbreiding), het realiseren van deze uitbreiding.

De toekomstige bewoner heeft belang bij een goed verblijfklimaat. Voor wat betreft geurhinder van veehouderijen betekent dit dat de volgende aspecten in ogenschouw moeten worden genomen:

- a. is ter plaatse een goed verblijfklimaat gegarandeerd? (belang geurgevoelig object);
- b. wordt niet iemand onevenredig in zijn belangen geschaad? (belangen veehouderij en derden).

Als binnen de contour van de norm al geurgevoelige objecten liggen, wordt de veehouderij niet in alle gevallen in zijn belangen geschaad door nieuwbouw binnen de contour. Als de veehouderij niet in zijn belangen wordt geschaad en tevens een goed verblijfklimaat kan worden gegarandeerd, is het toelaatbaar om binnen de contour van de geldende norm geurgevoelige objecten te bouwen.

Voor bouwplannen zowel binnen als buiten de contour van de geurnorm is het, voor een zorgvuldige besluitvorming, nodig om de verwachte geurhinder in Haarbrug-Zuid te bezien. Dit kan met behulp van een gebiedsvisie.

Bepaling van de geurhinder en het aantal geurgehinderden?

De te verwachten geurhinder wordt bepaald uitgaande van de achtergrondbelasting en de voorgrondbelasting in het gebied (zie kader).

Voorgrondbelasting en achtergrondbelasting

De individuele geurhinder van een veehouderij op een geurgevoelig object is de zogenaamde voorgrondbelasting. De geurhinder van meerdere veehouderijen op een geurgevoelig object, cumulatief, is de zogenaamde achtergrondbelasting.

Met de voorgrondbelasting wordt de geurbelasting bedoeld van die veehouderij welke de meeste geur bij het geurgevoelig object veroorzaakt, hetzij omdat het een grote veehouderij betreft, hetzij omdat de veehouderij dichtbij het geurgevoelig object is gelegen. De voorgrondbelasting is van belang voor het bepalen van de verwachte hinder omdat uit onderzoek is gebleken dat de geurhinder als gevolg van de voorgrondbelasting hoger is dan als gevolg van de achtergrondbelasting, bij gelijke belasting. Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de hinder als de voorgrondbelasting meer dan de helft van de achtergrondbelasting bedraagt.

De geurhinderpercentages zijn vastgesteld voor het concentratiegebied en het niet-concentratiegebied. In bijlage 3 zijn twee tabellen opgenomen waarin de relatie is weergegeven tussen de voorgrondbelasting en de geurhinder en de achtergrondbelasting en de geurhinder. Op basis van deze tabellen kan het aantal geurgehinderden bepaald worden met de (berekende) voor- en achtergrondbelasting. Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de hinder indien de voorgrondbelasting ten minste de helft bedraagt van de achtergrondbelasting.

Voor de te maken beleidskeuzes is vooral van belang hoeveel hinder in de toekomst zal optreden, de bestaande hinder dient als referentie.

Totdat de Wgv van kracht werd, werden vergunningaanvragen getoetst aan de afstandsgrafiek uit de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder 1996. De hinderpercentages die globaal overeenkomen met de afstanden uit de afstandsgrafiek, bedragen per omgevingscategorie:

- in het concentratiegebied: (I) 11%, (II) 14%, (III) 22% en (IV) 36%;
- buiten het concentratiegebied: (I) 20%, (II) 25%, (III) 37% en (IV) 54%.

Bovenstaande waarden zijn representatief voor een gemiddelde situatie (zie ook PRA Odournet 2007). De geurbelasting op een gegeven afstand is afhankelijk van verschillende factoren, waaronder het meteogebied, de ruwheid en het soort dieren dat wordt gehouden en kan in een specifieke situatie aanzienlijk afwijken van de genoemde waarden.

Geurhinder: wat is veel of weinig?

Hoeveel geurhinder is acceptabel? Het is de gemeenteraad die dat acceptabele geurhinderniveau voor een bepaald gebied bepaalt, niet de rijksoverheid, provincie, onderzoeksbureaus of wetenschappelijke instituten.

Bijlage 7 van de handreiking bij de Wgv geeft hierover achtergrondinformatie. Hieronder is een samenvatting opgenomen.

Om de kwaliteit van de leefomgeving af te kunnen wegen is het van belang te bepalen welke geurhinder acceptabel is onder welke omstandigheden. De normen uit de Wgv leiden binnen de bebouwde kom tot 11% geurhinder en buiten de bebouwde kom tot 29% geurhinder voor de niet-concentratiegebieden. In tabel B2.2 zijn de wettelijke normen en de maxima voor de geurbelasting weergegeven met de bijbehorende geurhinderpercentages.

Tabel B2.2 Wettelijke normen (artikel 3) en maxima (artikel 6) voor de geurbelasting met de bijbehorende geurhinderpercentages

	binnen bebouwde kom		buiten bebouwde kom	
	wettelijk (artikel 3)	maximaal (artikel 6)	wettelijk (artikel 3)	maximaal (artikel 6)
concentratiegebied				
geurbelasting [$\text{ou}_\text{E}/\text{m}^3$]	3	14	14	35
hinder	$\geq 8\%$	$\geq 25\%$	$\geq 25\%$	$\geq 41\%^*$
niet-concentratiegebied				
geurbelasting [$\text{ou}_\text{E}/\text{m}^3$]	2	8	8	20
hinder	$\geq 11\%$	$\geq 29\%$	$\geq 29\%$	$\geq 46\%$

* Berekend door extrapolatie en daardoor minder betrouwbaar dan de overige percentages.

Deze hindercijfers zijn afgeleid van de relatie tussen de geurbelasting als gevolg van één bedrijf (voorgrondbelasting) en de daarvan te verwachten geurhinder. Bij een hoge dichtheid aan veehouderijen in een gebied, kan de achtergrondbelasting tot een hoger hinderpercentage leiden. Om die reden is met "≥" aangegeven dat de hinder hoger kan zijn dan de genoemde waarden.

Behalve het percentage geurgehinderden, is ook het absolute aantal geurgehinderden van belang. Bescherming van de bebouwde kom heeft meer effect op het absolute aantal gehinderden dan bescherming van het buitengebied. Bijvoorbeeld: 25% hinder in een gebied met 10 inwoners betekent dat 2 à 3 mensen hinder ondervinden, terwijl 25% hinder in een gebied met 1.000 inwoners betekent dat 250 mensen hinder ondervinden.

Het RIVM hanteert voor haar milieuraapportages en -toekomstverkenningen voor het aspect geurhinder de onderstaande "milieukwaliteitscriteria".

Tabel B2.3 Milieukwaliteitscriteria

milieukwaliteit	geurgehinderden [%]
zeer goed	< 5
goed	5 – 10
redelijk goed	10 – 15
matig	15 – 20
tamelijk slecht	20 – 25
slecht	25 – 30
zeer slecht	30 – 35
extreem slecht	35 – 40

Hierbij geldt 3% als streefwaarde, wat overeenkomt met "geen hinder". Als richtwaarde voor geurhinder wordt doorgaans 12% gehinderden toegepast en als bovenwaarde 20 tot 25% gehinderden.

Bijlage 3. Relatie tussen geurbelasting en geurhinder

Berekening geurbelasting (zie verder Bijlage 6 van 'Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij'):

Achtergrondbelasting: wordt berekend met V-Stacks gebied.

Voorgrondbelasting: wordt berekend met V-Stacks vergunning of V-Stacks gebied of gelijk aan de norm voor de geurbelasting.

(De donkerblauw weergegeven hinderpercentages zijn berekend door extrapolatie naar hogere geurbelastingen dan voor deze groep onderzocht.
Ze zijn daarom minder betrouwbaar dan de overige percentages.)

Tabel A. Relatie tussen de Achtergrondbelasting en de Geurhinder

Achtergrondbelasting	Geurhinder	
[ou _E /m ³ als 98-percentiel]	Concentratiegebied	Niet-concentratiegebied
1	2%	4%
1,5	3%	5%
2	4%	6%
3	5%	9%
4	6%	11%
5	7%	12%
6	8%	14%
7	10%	16%
8	10%	17%
9	11%	19%
10	12%	20%
12	14%	23%
14	16%	25%
16	17%	27%
18	19%	29%
20	20%	31%
22	21%	32%
24	22%	34%
26	24%	36%
28	25%	37%
30	26%	38%
32	27%	40%
34	28%	41%
35	28%	41%
36	29%	42%
38	30%	43%
40	31%	44%
42	32%	45%
44	32%	46%
46	33%	47%
48	34%	48%
50	35%	49%
55	37%	51%
60	38%	52%
65	40%	54%
70	41%	56%
75	43%	57%
80	44%	58%
85	45%	59%
90	46%	61%
95	47%	62%
100	49%	63%

Tabel B. Relatie tussen de Voorgrondbelasting en de Geurhinder

Voorgrondbelasting	Geurhinder	
[ou _E /m ³ als 98-percentiel]	Concentratiegebied	Niet-concentratiegebied
1	4%	7%
1,5	5%	9%
2	6%	11%
3	8%	15%
4	11%	19%
5	12%	21%
6	14%	24%
7	16%	26%
8	17%	29%
9	19%	31%
10	20%	33%
12	23%	36%
14	25%	39%
16	27%	42%
18	29%	44%
20	31%	46%
22	32%	48%
24	34%	50%
26	36%	52%
28	37%	53%
30	38%	54%
32	40%	56%
34	41%	57%
35	41%	58%
36	42%	58%
38	43%	59%
40	44%	60%